

Iisalmen ilmastosuunnitelma

Tekninen lautakunta 23.3.2021 § 62

Valmistelu

Valmistelijana projektivastaava Savolainen Kirsi, p. 040 584 0803

Taustaa

Suomi on osana EU:ta sitoutunut Pariisin ilmastopäätöksen ja vähentämään omia ilmastopäästöjä taakanjakosektorilla vähintään 39 % vuoden 2005 tasosta vuoteen 2030 mennessä. Uusi hallitusohjelma kiristää Suomen ilmastopäästöjen vähennystahtia. Hallitusohjelman tavoitteena on, että Suomi on hiilineutraali vuonna 2035 ja hiilinegatiivinen pian sen jälkeen. Tähän tavoitteeseen päästään hallitusohjelman mukaisesti nopeuttamalla päästövähennystoimia ja vahvistamalla hiilinieluja.

Hallitusohjelma asettaa kunnille velvoitteita, jotta hiilineutraali Suomi 2035 on tavoitettavissa. Hallitusohjelman tavoitteena on muun muassa ruokahävikin puolittaminen vähentämällä hävikkiä ruokaketjun jokaisessa vaiheessa vuoteen 2030 mennessä, kuntien kiinteistöjen öljylämmityksestä luopuminen vuoteen 2024 mennessä sekä julkisten hankintojen ympäristöystävällisyys. Valtion ja kuntien tulee toimia suunnannäyttäjinä ympäristöystävällisten ratkaisujen käyttöönottamisessa.

Hallitusohjelmassa nostetaan esille myös kuntien ja alueiden omien hiilineutraaliussuunnitelmien valmistelu ja ilmasto-ohjelmien toimeenpano ja niiden edistäminen.

Iisalmen vihreiden valtuustoryhmä teki valtuustoaloitteen (Kaupunginvaltuusto 12.11.2018 § 99) ilmasto-ohjelman laatimisesta. Myös Lapinlahdella tehtiin saman tyyppinen aloite, jonka pohjalta Lapin-lahden kunnanhallitus (Kunnanhallitus 17.12.2018 § 189) päätti ehdottaa kuntien yhteistyötä ilmasto-ohjelmien laatimiseksi. Tämä johti Ylä-Savon yhteisen ilmastotyön aloittamiseen ja työtä saatiin koordinoimaan EAKR-rahoitteinen KESTO - Kestävän energiankäytön, materiaalitehokkuuden ja ilmaston seudullinen toimintasuunnitelma-hanke (1/2020-12/2021).

Iisalmen ilmastosuunnitelman toteutus ja valmistelu

KESTO-hankkeen päätehtävänä on laatia seudulliset ilmasto-ohjelmat ja kuntakohtaiset ilmastosuunnitelmat Keski-Savon ja Ylä-Savon seuduille sekä Siilinjärvelle.

Tavoitteena on laatia Ylä-Savon seudulle ilmasto-ohjelma ja hankkeessa mukana oleviin kuntiin (Iisalmi, Lapinlahti, Kiuruvesi ja Vieremä) kuntakohtaiset ilmaston toimintasuunnitelmat, joihin kunnat ja eri osapuolet ovat sitoutuneet. Kunnat tulevat toteuttamaan kuntakohtaisia ilmastonsuunnitelmia suunnitelmallisesti osana kuntataloutta.

Kuntakohtaiset ilmastosuunnitelmat toteuttavat seudullista ilmasto-ohjelmaa sekä kuntien omia tavoitteita ilmastomuutoksen hillitsemiseksi. Iisalmen ilmastosuunnitelmassa asetetaan tavoitteiden lisäksi konkreettiset toimenpiteet ilmastotavoitteisiin pääsemiseksi sekä mittarit toimenpiteiden toteutumisen seuraamiseksi. Vuonna 2018 Iisalmen kaupunginhallitus hyväksyi resurssiviisauden toimintasuunnitelman (Kaupunginhallitus 25.6.2018 § 170), jonka painopisteitä, tavoitteita ja toimenpiteitä tämä ilmastosuunnitelma myötäilee.

KESTO-hankkeen projektivastaava on koordinoanut yhdessä Iisalmen kaupungin toimijoiden ja sidosryhmien kanssa ilmastosuunnitelman tavoitteiden ja toimenpiteiden laatimista sekä työn kulkua. Työ aloitettiin nimeämällä projektiryhmä (Kaupunginhallitus 3.2.2020 § 24) helmikuussa 2020 työtä edistämään ja ohjaamaan. Projektiryhmän jäseniksi valittiin niin viranhaltijoita kaupungin toimintaa läpileikkaavasti kuin luottamushenkilöitäkin. Projektiryhmä on kokoontunut kuusi kertaa ja tämän lisäksi on pidetty teemakohtaisia pienryhmien kokoontumisia, joissa on pohdittu päästöjä vähentäviä toimenpiteitä.

Kuntalaisilla on ollut mahdollisuus osallistua ilmastotyöhön vastaamalla Ylä-Savon ilmastokyselyyn aikavälillä 3.8.-30.9.2020.

Iisalmen ilmastosuunnitelmassa tavoitellaan hiilineutraaliutta vuoteen 2035, se saavutetaan vähentämällä päästöjä 80 % vuodesta 2007 vuoteen 2035 ja loput 20 % päästöistä sidotaan hiilinieluihin ja -varastoihin. Ilmastosuunnitelmassa on viisi painopistealuetta: 1. Energiantuotanto ja -kulutus, 2. Liikkuminen ja yhdyskuntarakenne, 3. Materiaalitehokkuus ja kierrätys, 4. Maatalous, ruoka ja metsät sekä 5. Vesi.

Näiden painopistealueiden pohjalta muodostuvat kaupungin ilmastotyön tavoitteet ja toimenpiteet. Painopistealueittaisia tavoitteita läpileikkaavat lisäksi kolme kaupungin toiminnan kannalta merkittävää teemaa veto-, pito- ja elinvoimaisuus, kuntalaiset ja päätöksenteko sekä luonnon monimuotoisuuden turvaaminen.

Erillisessä Iisalmen ilmaston toimenpidetaulukossa (Liite 2.) on esitetty tavoitteet ja niitä koskevat toimenpiteet painopistealueittain. Toimenpiteiden vaikuttavuutta on arvioitu kolmella tähdellä (* = toimintatapoihin vaikuttava muutos, ** = toimintamalleihin vaikuttava muutos ja *** = rakenteisiin vaikuttavat

muutokset). Lisäksi on arvioitu sitä, onko toimenpiteellä suora vai epäsuora vaikutus päästöihin. Toimenpiteille on nimetty vastuutahot, määritelty toteutumisaikataulu sekä mittarit, joilla voidaan seurata toimenpiteen toteutumista.

Iisalmen ilmastosuunnitelman toteuttaminen

Iisalmen ilmastosuunnitelmassa olevat toimenpiteet viedään sovituin väliajoin esimerkiksi vuosittain eri toimialojen toimenpideohjelmiin sekä talousarvioon. Toimenpiteille luodaan strategiset tavoitteet ja mittarit, joiden toteutumista seurataan normaalina osana toimialan tavoiteseurantaa.

Tavoitteena on, että suunnitelman tavoitteisiin ja toimenpiteisiin sitoudutaan kuntaorganisaation lisäksi koko kaupungissa. Tavoitteiden saavuttaminen vaatii laaja-alaista viestintää ja kaupungin toimimista mahdollistajana niin asukkaille kuin yrityksille ja yhteisöille. Ilmastosuunnitelmaa on mahdollista päivittää tarpeen mukaan esimerkiksi muuttuneiden lakien ja säädösten voimaantulon myötä.

Strategisten tavoitteiden ja yritysvaikutusten arviointi sekä kuntien päätösten ennakoarviointimenettely

Päätös on linjassa Iisalmen kaupungin arvon Ympäristövastuullisuus kanssa ja toteuttaa strategian tavoitteita

1 kansainvälisesti vetovoimainen Iisalmi

2 osaava ja hyvinvoiva Iisalmelainen

3 toimiva ja turvallinen Iisalmi

4 vakaan talouden Iisalmi

5 Iisalmi osaa ja innostaa!

- Päätös on pitkävaikutteinen
- Päätös ei ole strategian vastainen
- Päätöksellä ei ole erityisiä yritysvaikutuksia

- Päätöksellä on pitkällä aikavälillä vaikutuksia ihmisten terveyteen ja hyvinvointiin

Päätöksen liitteenä jaetaan

- Iisalmen ilmastosuunnitelmaluonnos

Lisätietona jaetaan

- Iisalmen ilmaston toimenpidetaulukko (luonnos), liite 2
- Päästökehitysskenaarioiden oletukset, liite 3

Toimialajohtajan päätösehdotus

Tekninen lautakunta esittää kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle, että Iisalmen kaupunki hyväksyy Iisalmen ilmastosuunnitelman ja toimenpidetaulukon tavoitteiden ja toimenpiteiden toteuttamisen niin, että toimenpiteet esitetään hyväksyttäviksi talousarvion ja investointisuunnitelman yhteydessä.

Lisäksi tekninen lautakunta pyytää Ylä-Savon jätehuoltolautakuntaa toimittamaan Kirsi Savolaiselle lausunnon Iisalmen ilmastosuunnitelmasta. Tekninen lautakunta valtuuttaa Kirsi Savolaisen tekemään lausunnon pohjalta mahdolliset muutokset ilmastosuunnitelmaan ennen asian viemistä kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle.

Päätös

Toimialajohtaja täydensi päätösehdotustaan seuraavasti:

Lisäksi tekninen lautakunta pyytää Maaseutuhallinnon yhteislautakuntaa toimittamaan Kirsi Savolaiselle lausunnon Iisalmen ilmastosuunnitelmasta. Tekninen lautakunta valtuuttaa Kirsi Savolaisen tekemään lausunnon pohjalta mahdolliset muutokset ilmastosuunnitelmaan ennen asian viemistä kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle.

Hyväksyttiin toimialajohtajan täydennetty päätösehdotus.

Projektivastaava Kirsi Savolainen oli asiantuntijana kokouksessa.

Muutoksenhaku

1 A. Päätöksestä ei saa tehdä valitusta tai oikaisuvaatimusta, koska päätös koskee valmistelua tai täytäntöönpanoa, kuntalaki 136 §.

Toimenpiteet, otteet

projektivastaava Kirsi Savolainen

jätehuoltopäällikkö Terhi Lylyjärvi / lausunto

maaseutujohtaja Eero Pulkkinen / lausunto

Kaupunginhallitus ja kaupunginvaltuusto / hallintojohtaja Tiina

Karppinen ja hallintosihteeri Minna Koukkari

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta 24.3.2021 § 29

Päätöksen liitteenä jaetaan

- Iisalmen ilmastosuunnitelmaluonnos

Lisätietona jaetaan

- Iisalmen ilmaston toimenpidetaulukko (luonnos), liite 2
- Päästökehitysskenaarioiden oletukset, liite 3

Toimialajohtajan päätösehdotus

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta esittää kaupunginhallitukselle, että Iisalmen kaupunki hyväksyy Iisalmen ilmastosuunnitelman ja toimenpidetaulukon tavoitteiden ja toimenpiteiden toteuttamisen niin, että toimenpiteet esitetään hyväksyttäväksi talousarvion ja investointisuunnitelman yhteydessä.

Päätös

Hyväksyttiin.

Projektivastaava Kirsi Savolainen oli asiantuntijana kokouksessa.

Muutoksenhaku

1 A. Päätöksestä ei saa tehdä kunnallisvalitusta tai oikaisuvaatimusta, koska päätös koskee valmistelua tai täytäntöönpanoa, kuntalaki 136 §.

Toimenpiteet, otteet

projektivastaava Kirsi Savolainen

Kaupunginhallitus ja kaupunginvaltuusto /hallintojohtaja Tiina

Karppinen ja hallintosihteeri Minna Koukkari

Kaupunginhallitus 26.4.2021 § 123

Valmistelu

Valmistelijana projektivastaava Savolainen Kirsi, p. 040 584 0803

Ylä-Savon jätehuoltolautakunnan lausunto

Iisalmen ilmastosuunnitelmassa otetaan hyvin huomioon Iisalmen vahvuudet; luonto, osaaminen, kiertotalouden mahdollisuudet ja näiden yhdistäminen käytäntöön. Suunnitelmassa on kuvattu monipuolisesti ilmastomuutoksen vaikutuksia ympäristöön, metsä- ja maatalouteen ja vesistöön. Suunnitelma kannustaa uusien teknologioiden kehittämiseen ja käyttöön, mikä puolestaan mahdollistaa uusien alojen kehittymistä.

Ilmastosuunnitelman tavoitteet on selkeästi kuvattu, kohteissa on otettu paikalliset olosuhteet ja niiden kehittämistarpeet huomioon. Toimenpiteet ovat realistisia ja toteutettavissa. Toimenpiteiden toteutumisen seuranta onnistuu määriteltyjen mittareiden avulla

vaivatta. Ylä-Savon jätehuoltolautakunta ei esitä muutoksia Iisalmen ilmasto-ohjelmaan.

Ylä-Savon Jätehuolto Oy:n toimitusjohtaja ja Ylä-Savon jätehuoltolautakunnan viranhaltija toivovat olevan mukana työryhmässä, joka käsittelee ilmastosuunnitelmantavoitteiden ja toimenpiteiden saavuttamista sovituin väliajoin.

Maaseutuhallinnon yhteislautakunnan lausunto

Suunnitelmassa todetaan kestävän ja kannattavan sekä aluetaloudessa merkittävän toimialan, maatalouden, olevan mahdollisuus hiilidioksidin sitomisessa maaperään ja kasvustoon. Kotieläintuotanto on kokonaisuudessaan tärkeä osa kiertotaloutta. Nautatalouden metaanipäästöihin etsitään ratkaisuja ruokinnallisin ratkaisuin ja lannan hyödyntämisen kehittämisellä.

Maatilamittakaavan biokaasutuotanto on käynnistymässä Ylä-Savossa. Maatalouden kuormituksessa on vastuunsa jokaisella kuluttajalla ja hänen valinnoillaan. Se missä olosuhteissa ja millä tavoin ruokaa tuotetaan, on merkitystä. Lähiruokaa tulee suosia kuntien hankinnoissa. Energiantuotannon osalta painopisteenä tulisi olla paikallisesti tuotettu energia.

Jatkossa tulee kiinnittää huomiota työryhmien kokoonpanoon. Maa- ja metsätalouden asiantuntijoita tulee olla mukana.

Maaseutuhallinnon yhteislautakunnalla ei ole muuta huomautettavaa suunnitelmaluonnokseen.

Lausuntojen perusteella tulee huomioda, että ilmastosuunnitelman seuranta ja päivittämistä varten perustettavassa työryhmässä tulisi olla jäseninä myös maa- ja metsätalouden sekä jätehuollon

asiantuntijat. Ilmastosuunnitelman luonnos on myös ollut 30.3.-19.4.2021 välisenä aikana katsottavana ja kommentoitavana myös asukkaille Iisalmen kaupungin sähköisessä palautepalvelussa. Määräaikaan mennessä tuli kaksi kommenttia, jotka on otettu huomioon, mutta eivät aiheuta muutoksia ilmastosuunnitelmaan.

Päätöksen liitteenä jaetaan

- Iisalmen ilmastosuunnitelma liitteineen
 - o Käsitteet, liite 1
 - o Iisalmen ilmaston toimenpidetaulukko, liite 2
 - o Päästökehitysskenaarion oletukset, liite 3
 - o Vaikuttavaa ilmastotyötä - Esimerkkejä vaikuttavista ilmasto-toimenpiteistä Pohjois-Savosta ja muualta Suomesta, liite 4

Kaupunginjohtajan päätösehdotus

Kaupunginhallitus hyväksyy Iisalmen ilmastosuunnitelman ja toimenpidetaulukon tavoitteiden ja toimenpiteiden toteuttamisen niin, että toimenpiteet esitetään hyväksyttäväksi talousarvion ja investointisuunnitelman yhteydessä. Kaupunginhallitus esittää Iisalmen ilmastosuunnitelman hyväksymistä edelleen kaupunginvaltuustolle.

Päätös

Hyväksyttiin.

Muutoksenhaku

1 A. Päätöksestä ei saa tehdä kunnallisvalitusta tai oikaisuvaatimusta, koska päätös koskee valmistelua tai täytäntöönpanoa, kuntalaki 136 §.

Toimenpiteet, otteet

projektivastaava Kirsi Savolainen

Kaupunginvaltuustolle

Kaupunginvaltuusto 3.5.2021 § 36

Päätöksen liitteenä jaetaan

- Iisalmen ilmastosuunnitelma vuoteen 2035 liitteineen
 - o Käsitteet, liite 1
 - o Iisalmen ilmaston toimenpidetaulukko, liite 2
 - o Päästökehitysskenaarion oletukset, liite 3
 - o Vaikuttavaa ilmastotyötä - Esimerkkejä vaikuttavista ilmasto-toimenpiteistä Pohjois-Savosta ja muualta Suomesta, liite 4

Kaupunginhallituksen päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto hyväksyy Iisalmen ilmastosuunnitelman ja toimenpidetaulukon tavoitteiden ja toimenpiteiden toteuttamisen niin, että toimenpiteet esitetään hyväksyttäväksi talousarvion ja investointisuunnitelman yhteydessä.

Kirsi Savolainen oli valmiudessa asiantuntijana kuulemiseen.

Päätös

Hyväksyttiin.

Muutoksenhaku

1 A. Päätöksestä ei saa tehdä valitusta tai oikaisuvaatimusta, koska päätös koskee valmistelua tai täytäntöönpanoa, kuntalaki 136 §.

Toimenpiteet, otteet

projektivastaava Kirsi Savolainen